

Suggesties voor scriptie-onderwerpen Milieurecht voor Masterstudenten Nederlands Recht

I. Ecologische voetafdruk

Voor degenen die in een scriptie nader willen verkennen hoe het milieurecht zou kunnen bijdragen aan de verkleining van de ecologische voetafdruk van Nederland, worden hieronder enkele suggesties voor een onderwerp gedaan.

Aangezien over deze onderwerpen nog betrekkelijk weinig is geschreven, in elk geval in Nederland, wordt vooral een beroep gedaan op logisch en creatief denken. Bij het formuleren van de probleemstelling en het maken van een plan van aanpak wordt desgewenst ondersteuning geboden vanuit de vakgroep Bestuursrecht & Bestuurskunde.

1. Milieugebruikseisen

- a. In hoeverre biedt hoofdstuk 5 Wet milieubeheer toereikende mogelijkheden om die vast te stellen en wel zo dat zij kunnen doorwerken naar door bestuursorganen te nemen relevante besluiten?
- b. Indien ontoereikend, op welke wijze zou dit hoofdstuk dan moeten worden aangevuld?
- c. In hoeverre kan het in hoofdstuk 5 Wet milieubeheer opgenomen instrument van een 'nationaal samenwerkingsplan luchtkwaliteit' dienst doen als voorbeeld voor het vaststellen en verdelen van milieugebruiksruimte?
- d. Welke van de volgende beginselen uit de Verklaring van Rio (1992)
 - voorzorgsbeginsel
 - gezamenlijke maar gedifferentieerde verantwoordelijkheid van staten
 - externe integratie
 - duurzame productie en consumptie
 - vervuiler (verbruiker) betaalt
 - soevereiniteitsbeginselzouden een uitgangspunt kunnen zijn voor een wettelijke regeling van milieugebruikseisen?

2. Op nationaal niveau verdelen van een milieugebruiksruimte

- a. Wat kan met het oog op een toereikende wettelijke regeling hiervoor worden geleerd van de verdeling en het beheer van de rijksfinanciën?
- b. Hoe kan wettelijk worden geregeld dat de verschillende sectorministers ervoor verantwoordelijk zijn dat de onder hen vallende productie- en consumptieketens gezamenlijk niet méér gebruik maken van een ecosysteemdienst dan het gedeelte van de milieugebruiksruimte dat aan hun departement is toebedeeld?
- c. Wat voor soort bevoegdheden hebben die sectorministers nodig om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken?
- d. Welke van de volgende beginselen uit de Verklaring van Rio (1992)
 - voorzorgsbeginsel
 - gezamenlijke maar gedifferentieerde verantwoordelijkheid van staten
 - externe integratie
 - duurzame productie en consumptie
 - vervuiler (verbruiker) betaalt
 - soevereiniteitsbeginselzouden een uitgangspunt kunnen zijn voor een wettelijke regeling voor het verdelen van de nationale milieugebruiksruimte?

3. Emissiestelsel broeikasgassen:

- a. Wat kan worden geleerd van de eerste ervaringen met het Europese en nationale stelsel voor een eventueel te ontwikkelen stelsel van verhandelbare milieugebruiksrechten?
4. Op mondiaal niveau vaststellen en verdelen van milieugebruiksruimten voor natuurlijke hulpbronnen
 - a. Wat zijn voor vaststelling en verdeling bepalende factoren?
 - b. Is het, gelet op die factoren, logisch om de Wereld Handels Organisatie (WTO) hierbij een centrale rol te geven? Zo niet, aan welke organisatie(s) zou dan eerder moeten worden gedacht? Zo ja, wat zou dit moeten meebrengen voor de huidige bevoegdheden, werkwijzen en organisatie van de WTO?
5. Extraterritoriale werking
 - a. In hoeverre kan de Nederlandse wetgever in het belang van de bescherming van het milieu beperkingen opleggen aan
 - Nederlandse en buitenlandse ondernemingen die *soja/palmolie/tropisch hout* in Nederland importeren,
 - Nederlandse ondernemingen die zich in het buitenland bezig houden met de exploitatie van één van deze producten,
 - Nederlandse ondernemingen die zeggenschap hebben over al dan niet Nederlandse dochterondernemingen die zich in het buitenland bezig houden met de exploitatie van één van deze producten,
 - Nederlandse ondernemingen die directe invloed hebben op een keten van al dan niet Nederlandse bedrijven die zich in het buitenland bezig houden met de exploitatie van één van deze producten,
 met betrekking tot het op niet-duurzame wijze benutten van natuurlijke hulpbronnen in landen buiten de Europese Unie?
 - b. Voor zover dit het geval is, hoe kan dit dan het beste worden gedaan?
 - c. Voor zover dit niet het geval is, hoe zouden de belemmeringen het beste kunnen worden weggenomen?
(Een aanknopingspunt voor dit onderzoek kan het voorbeeld van de *anticorruptiewetgeving* (Wet van 13 december 2000, Stb. 616) bieden)
6. Duurzame instandhouding van visbestanden
 - a. Hoe kan met behulp van het recht worden bewerkstelligd dat de visbestanden in de Noordzee op een zodanig niveau komen of blijven dat een duurzame instandhouding kan worden verzekerd? Op welke manier zou dat kunnen?
 - uitsluitend privaatrechtelijke oplossingen
 - uitsluitend publiekrechtelijke oplossingen
 - combinatie van privaatrechtelijke en publiekrechtelijke oplossingen
7. Beheer van tropische bossen
 - a. Hoe zou Nederland een juridische en financiële verantwoordelijkheid kunnen nemen voor herstel en bescherming van tropische bossen in verband met het grootschalige beslag dat ons land hierop de afgelopen decennia heeft gelegd wegens onze behoefte aan tropisch hout, soja en palmolie?
8. Handhaving
 - a. In hoeverre zou voor de handhaving van toekomstige Europese regelgeving gericht op het tegengaan van import en gebruik van niet-duurzaam geogst tropisch hout, nog moeten worden vastgehouden aan het tot nu toe ten aanzien van milieuregelgeving gehanteerde uitgangspunt dat de handhaving een zaak is van de afzonderlijke lidstaten?
 - b. Voor zover dit niet het geval is, welke voorzieningen ten behoeve van handhaving zouden op Europees niveau dan het beste kunnen worden getroffen?

(Aanknopingspunten voor dit onderzoek kunnen de voor diverse Europese beleidsterreinen (o.a. gemeenschappelijk visserijbeleid) inmiddels getroffen of in voorbereiding zijnde Europese voorzieningen ten behoeve van handhaving bieden)

9. Handhaving

- a. In hoeverre zou voor de handhaving van de Europese Verordening 259/93 betreffende toezicht en controle op de overbrenging van afvalstoffen (EVOA) nog moeten worden vastgehouden aan het tot nu toe ten aanzien van milieuregelgeving gehanteerde uitgangspunt dat de handhaving een zaak is van de afzonderlijke lidstaten?
- b. Voor zover dit niet het geval is, welke voorzieningen ten behoeve van handhaving op Europees niveau zouden dan het beste kunnen worden getroffen?

(Aanknopingspunten voor dit onderzoek kunnen de voor diverse Europese beleidsterreinen (o.a. gemeenschappelijk visserijbeleid) inmiddels getroffen of in voorbereiding zijnde Europese voorzieningen ten behoeve van handhaving bieden)

10. Handhaving

- a. In hoeverre zou voor de handhaving van de Europese Verordening 338/97 inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het handelsverkeer (CITES-Verordening) nog moeten worden vastgehouden aan het tot nu toe ten aanzien van milieuregelgeving gehanteerde uitgangspunt dat de handhaving een zaak is van de afzonderlijke lidstaten?
- b. Voor zover dit niet het geval is, welke voorzieningen ten behoeve van handhaving op Europees niveau zouden dan het beste kunnen worden getroffen?

(Aanknopingspunten voor dit onderzoek kunnen de voor diverse Europese beleidsterreinen (o.a. gemeenschappelijk visserijbeleid) inmiddels getroffen of in voorbereiding zijnde Europese voorzieningen ten behoeve van handhaving bieden)

II. Integratie- en specialiteitsbeginsel

11. In hoeverre voldoen bepalingen waardoor de belangenafweging van bestuursorganen wordt aangevuld met het algemene belang van de bescherming van het milieu (bijv. art. 7.35 Wm t.a.v. de milieueffectrapportage en art. 5.2 lid 3 Wm t.a.v. de milieukwaliteitseisen) aan het integratiebeginsel? In hoeverre is het uitwerken of het generaliseren van die bepalingen gewenst in het licht van dat beginsel?

III. Milieuaansprakelijkheid

12. In het licht van de wens te komen tot het verkleinen van de ecologische voetafdruk door middel van het gebruik van het begrip milieugebruiksruimte, is opvallend dat de Wet milieubeheer in titel 17.2 de woorden 'ecosysteemfunctie' en 'natuurlijke regeneratie' en is relevant op welke wijze deze termen hier gebruikt worden. Kan het gebruik van deze termen een aanzet zijn tot het opnemen/definiëren van het begrip milieugebruiksruimte in de Wet milieubeheer?

IV. Klimaatverandering

13. Onderzoek naar de wenselijkheid of onwenselijkheid van de opvatting van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State dat het bevoegd gezag geen ruimte heeft om af te wijken van de vergunningaanvraag voor een kolengestookte elektriciteitscentrale, door alleen een gasgestookte centrale toe te staan.
14. Onderzoek naar de wenselijkheid of onwenselijkheid van het feit dat in de Richtlijn emissiehandel broeikasgassen geen ruimte is gelaten voor de inzet van andere instrumenten ter beperking van CO₂-emissies van onder die richtlijn vallende inrichtingen.

V. Zorgplichten

15. Onderzoek naar de wenselijkheid of onwenselijkheid van de opvatting van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State dat in geval van overtreding van een zorgplichtbepaling of een doelvoorschrift door het bevoegd gezag in een bestuursdwangbeschikking of een dwangsombeschikking concreet moet worden omschreven welke maatregelen door de overtreder dienen te worden getroffen om een einde te maken aan de overtreding.

VI. Handhaving

16. Onderzoeken:
 - a. in hoeverre gemeenten, provincies en waterschappen bij de keuze van het tegen een overtreding van het omgevingsrecht in te zetten sanctieinstrument, artikel 5:32, derde lid, Awb in acht nemen;
 - b. voor zover dit niet gebeurt: wat hiervan de oorzaken zijn;
 - c. of het wenselijk is om maatregelen te treffen om de naleving van genoemd artikel te vergroten en, zo ja, waaraan dat zou moeten worden gedacht.
17. Onderzoek naar mogelijke oplossingen voor het probleem dat een dwangsombeschikking in de praktijk geen effectief middel is om herhaling te voorkomen in gevallen waarin de overtreder van het omgevingsrecht ook buiten het ambtsgebied van het bevoegd gezag actief is (voorbeelden: bodemsaneringsbedrijven, inzet van mobiele puinbrekers, bezigers van professioneel vuurwerk).